

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นายวิทยา มุลกณี

วิทยานี้เป็นหนึ่งในผลของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-454-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017753

COASTAL DEVELOPMENT PLANNING STUDY FOR SURAT THANI

Mr. Wittaya Mulkunee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements
for the Degree of Department of Urban and Regional Planning

Master of Urban and Regional Planning

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-454-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โดย

นายวิทยา มุลกุณี

ภาควิชา

การวางแผนภาคและเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา

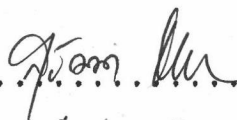
รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติ จิระกุล

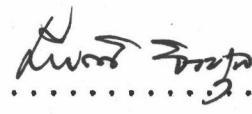

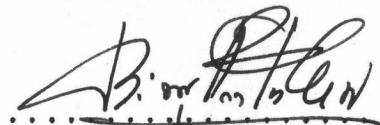
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

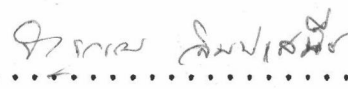

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ชาดานิติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติ จิระกุล)

.....กรรมการ
(นายประมุข แก้วเนียม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลิ้มเสนีย์)

วิทยา มุลฤกษ์. การศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัด สุราษฎร์ธานี
(COASTAL DEVELOPMENT PLANNING STUDY FOR SURAT THANI)

บ. ที่ปรึกษา . รศ.ดร.เกียรติ จิวะกุล, 150 หน้า. ISBN 974-579-454-6

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะสภาพทั่วไปทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะพื้นที่ป่าชายเลน และศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการตั้งถิ่นฐาน ชายฝั่งทะเลกับระบบนิเวศน์ป่าชายเลนรวมทั้งการเสนอแนะแนวทางพัฒนา

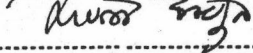
ผลจากการศึกษาทำให้ทราบว่าพื้นที่ชายฝั่งทะเลจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการใช้ประโยชน์ที่ดินในบริเวณพื้นที่ป่าชายเลนโดยได้มีการบุกรุกเพื่อการเพาะ เลี้ยงกุ้งทำให้พื้นที่ป่าชายเลน ลดลงอย่างรวดเร็ว มีการเพิ่มประชากรในพื้นที่ทำให้เกิดการขยายตัวของชุมชนซึ่งทำให้เกิด ปัญหาต่อระบบนิเวศน์ป่าชายเลนและสิ่งแวดล้อม

การพิจารณาเสนอแนะแก้ปัญหาและการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลโดยให้มีการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลนที่เหลืออยู่ไม่ให้มีการใช้พื้นที่ป่าชายเลน การเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะ เลี้ยงกุ้งให้มีผลผลิตเพิ่มขึ้น รวมทั้งการควบคุมการขยายตัวของชุมชนในเขตพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อ เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาต่อระบบนิเวศน์ชายฝั่งทะเลต่อไป.

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
สาขาวิชา การวางแผนภาค
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

WITTAYA MULKUNEE: COASTAL DEVELOPMENT PLANNING STUDY FOR
SURAT THANI. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. KIAT CHIVAKUL, PH.D
150 PP.

This thesis is the study of costal development planning for Surat Thani. The objectives are to study physical, economical and Social characteristic of Surat Thani coastal area, especially of mangrove area and to study relationship between coastal Settlement and ecological system of mangrove including recommendations for development.

The result of this study makes to know that there are land using in mangrove area of Surat thani coastal area, by invading for aquaculture. Because of this activety, mangrove are fast decreased. There are increasing in number of populations in the area, which mske growth of communitecs and the cause of aquaculture ecological system and environmental problems.

The recommendations for problems solving and coastal development are; mangrove conservation which are exist; making more efficiency in aquaculture to mske more production; and controlling of community growth in mangrove area to potection ecological problem.

ภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง
สาขาวิชา การวางแผนภาค
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาและจัดทําวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์
ของบุคคลหลายท่าน ทั้งอาจารย์และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง
และส่วนภูมิภาค ซึ่งผู้ศึกษารำลึกถึงพระคุณทุกท่าน

กราบขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์คือรองศาสตราจารย์
ดร. เกียรติ จิระกุล และโดยเจเพาะท่านอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา
ธาดานิติ และรองศาสตราจารย์ จารุวรรณ ลิ้มเสนีย์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ
และชี้แนะทางที่เป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการศึกษาและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงตามจุดหมายของการศึกษา

ขอขอบพระคุณ คุณพันธ์ทิพย์ จงโกรย คุณบุษกร สิงขรัตน์ คุณดวงพร
อันสุวรรณ และเพื่อน ๆ พังเมืองรุ่น 11 ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจ
ตลอดการศึกษาวิทยานิพนธ์

วิทยา มุลกุณี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
สารบัญ	๘
สารบัญตาราง	๘
สารบัญแผนที่	๙
สารบัญแผนภูมิ	๙
สารบัญรูปภาพ	๙
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 วิธีการดำเนินการ	3
1.5 แหล่งที่มาของข้อมูล	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
2 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวความคิดในการพิจารณาวางแผนพัฒนาพื้นที่ดินชายทะเล ...	5
2.2 แนวความคิดในการอนุรักษ์ธรรมชาติของพื้นที่ดินชายทะเล	6
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับนิเวศน์วิทยาของป่าชายเลนในประเทศไทย	8
2.4 แนวทางการแก้ไขที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว	9
2.5 ความสำคัญของป่าชายเลน	11
2.6 การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน	13
3 สภาพทั่วไปของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและพื้นที่ดินชายทะเล	
3.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดสุราษฎร์ธานี	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ	42
3.3 สภาพทางสังคม	44
3.4 สภาพและลักษณะพื้นที่ชายฝั่งทะเล จังหวัดสุราษฎร์ธานี	54
4. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินบริเวณป่าชายเลนจังหวัดสุราษฎร์ธานี	
4.1 ความสำคัญของป่าชายเลนจังหวัดสุราษฎร์ธานี	81
4.2 สภาพป่าชายเลนจังหวัดสุราษฎร์ธานี	82
4.3 การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน	87
4.4 ศักยภาพของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลน	100
5. ปัญหาและผลกระทบอันเนื่องมาจากเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินบริเวณ ป่าชายเลน	
5.1 ปัญหาการลดลงอย่างรวดเร็วของพื้นที่ป่าชายเลน	103
5.2 การเพิ่มของประชากรในบริเวณพื้นที่ป่าชายเลน	108
5.3 ผลกระทบด้านระบบนิเวศน์	112
6. สรุปและเสนอแนะแนวทางการพัฒนา	
6.1 สรุปผลการวิจัย	116
6.2 ข้อเสนอแนะทางแก้ปัญหา	117
6.3 มาตรการการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลน	120
บรรณานุกรม	124
ภาคผนวก	127
ประวัติผู้เขียน	150

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงค่าเฉลี่ยน้ำฝน อุณหภูมิความชื้นสัมพัทธ์	23
3.2 ทิศทางและความเร็วลมจังหวัดสุราษฎร์ธานี	25
3.3 เปรียบเทียบปริมาณน้ำฝน	27
3.4 แสดงสัดส่วนอาชีพของประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานี	44
3.5 แสดงจำนวนประชากรจังหวัดสุราษฎร์ธานี	50
3.6 แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร	52
3.7 แสดงความกว้างของหาดโคลนอำเภอบ้านดอน	57
3.8 แสดงขนาดของคลื่นผิวน้ำบริเวณชายฝั่งทะเล	61
3.9 แสดงเขตบริการการประปาเขตพื้นที่ศึกษา	70
3.10 แสดงจำนวนผู้ใช้กระแสไฟฟ้าเขตพื้นที่ศึกษา	71
3.11 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรรายอำเภอ	77
3.12 แสดงการเปลี่ยนแปลงประชากรรายตำบลในพื้นที่ศึกษา	78
4.1 แสดงพื้นที่ป่าชายเลนจังหวัดสุราษฎร์ธานี	85
4.2 แสดงการเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลน	92
4.3 แสดงการเข้าครอบครองทำประโยชน์นากุ้ง	95
4.4 แสดงเนื้อที่ป่าชายเลนจังหวัดสุราษฎร์ธานี	98
5.1 แสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลน	105

สารบัญแนที่

แนที่ที่	หน้า
1.1 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา	2
3.1 แสดงจังหวัดสุราษฎร์ธานีและศูนย์กลางหลักภาคใต้.....	20
3.2 แสดงเขตการปกครอง	21
3.3 แสดงแม่น้ำที่สำคัญ	32
3.4 แสดงอุทกวิทยา จ.สุราษฎร์ธานี	34
3.5 แสดงแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสุราษฎร์ธานี	39
3.6 แสดงการคมนาคมเชื่อมชุมชนต่าง ๆ	41
3.7 แสดงขนาดและความหนาแน่นของประชากร	46
3.8 แสดงแนวหาดโคลนพื้นที่ชายฝั่งทะเล	56
3.9 แสดงบ้ำชายเลนจังหวัดสุราษฎร์ธานี	58
3.10 แสดงเส้นทางคมนาคมพื้นที่ศึกษา	68
3.11 แสดงเขตปกครองในพื้นที่ศึกษา	73
3.12 แสดงความหนาแน่นของประชากร	76
3.13 แสดงความหนาแน่นของประชากรในเขตพื้นที่ศึกษา	80
4.1 แสดงพื้นที่บ้ำชายเลนที่เป็นบ้ำสงวนแห่งชาติ	83
4.2 แสดงขอบเขตบ้ำชายเลนในเขตตำบลต่าง ๆ	86

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
3.1	ระบบนิเวศน์ป่าชายเลน	63
3.2	ความสัมพันธ์ระหว่างป่าชายเลนกับทรัพยากรประมง	64
3.3	การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลน	93

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพที่		หน้า
4.1	การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน	88
4.2	พื้นที่ป่าชายเลนถูกเปลี่ยนเป็นนาเกลือ	99
5.1	การทำลายป่าชายเลนเป็นนาเกลือ	104
5.2	การขยายตัวของชุมชน	111
5.3	การระบายน้ำเสียในเขตป่าชายเลน	115